

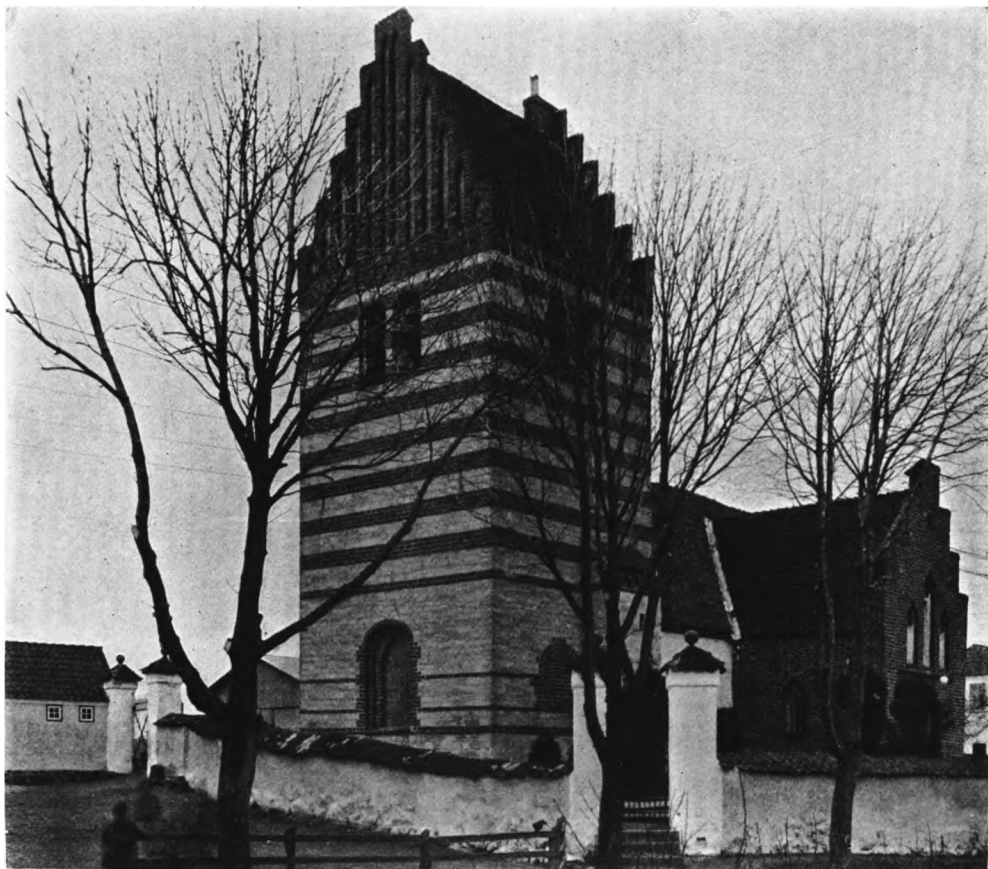

Fig. 1. Ølsemagle. Ydre, set fra Sydvest.

ØLSEMAGLE KIRKE

RAMSØ HERRED

Kirken menes at have været et Pastorat sammen med Lellinge i Bjæverskov Herred indtil 1555, da den blev annekteret Sognekirken i Køge. Fra 1581 var den igen et Pastorat, men siden 1663 atter *Anneks* til Køge¹. Den tilhørte efter Reformationen Kronen², indtil den 1689 blev overdraget Casper Schøller til Lellingegaard³, og siden med denne Gaard indlemmet i det for Dronning Anne Sofie 1720 oprettede Vallo Grevskab⁴, som senere overgik til Dronning Sofie Magdalene (sml. Alterkalk). Kirken forblev under Vallo og Vallo Stift, indtil den i indeværende Aarhundrede erhvervedes af Køge Kommune, men derpaa overgik til Selveje 5. Maj 1909.

Kirken ligger i Byens nordre Udkant, hvor Terrænet er ret kuperet, og Kirken er opført paa en mod Nord stigende Skraaning. Kirkegaarden hegnes af Mure, der i Syd og paa den sydlige Halvdel af Vestsiden er middelalderlige, sat af Munkesten og Kridt paa en indtil to Skifter høj, kun udvendig

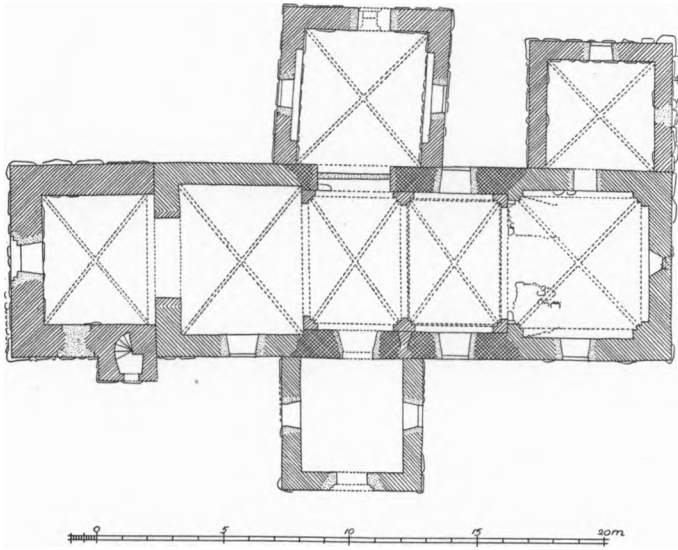

Fig. 2. Ølsemagle. Plan 1:300. Maalt af El. M. 1946.

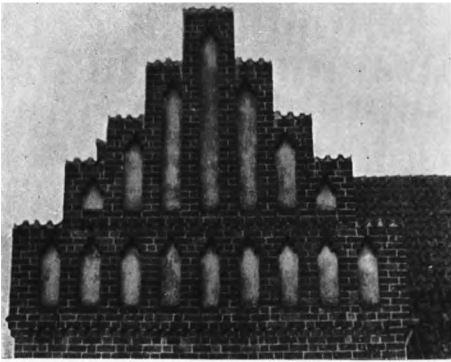
synlig Sokkel af store, raa Kampesten; paa Ydersiden er der nogle Steder Halvstens Lisener. Indvendig er Muren, der enkelte Steder har bibeholdt et 30 cm højt Bryn, jorddækket til halv Højde og navnlig i Vest meget stærkt udpresset, saa den hælder malerisk, men foruroligende udefter. De øvrige Steder, ogsaa om Udvidelsen mod Nordvest, er Murene af smaa, gule Sten. Af en middelalderlig Port i Vest er bevaret de nederste Partier af to munkestensmurede Piller med Fals mod Kirkegaarden; den oprindelige Bue er borttaget og Pillerne afdækket med Pyramidetage ligesom ved de nyere Laager i Kirkegaardens Sydhjørner. I Nord en tilmuret Laage. 1617 og 1618 indkøbtes Materialer til Kalkning af Muren: »brunt og rødt og seks Stobe Mælk« og Deller, hvoraf forbruges »2 at gøre Buen af og 4 til en ny Kirkegaardslaage udi lange Muren« (Rgsk.).

†*Kirkerist.* 1658 købtes 10 Læs Kampesten til at opmure Graven under Risten (Rgsk.).

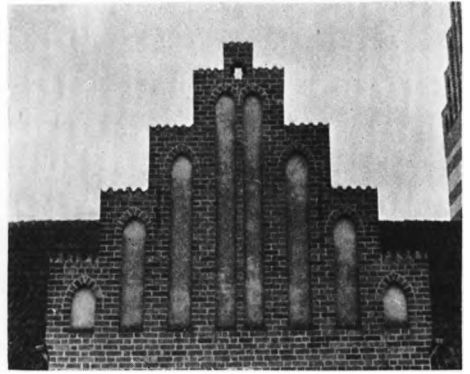
†*Kirkelade* nævnes 1616 (Rgsk.). Den blev nedbrudt 1664, da tvende Karle i tvende Dage brød Tømmeret af og »nedlangede« Tagstenene; 1665 fik en Murmester Betaling for at nedbryde 4350 Mur- og Hulsten af Laden (Rgsk.).

Kirken bestaar af romansk Skib med gotisk Øst- og Vestforlængelse samt fire ligeledes gotiske Tilbygninger: Vaabenhus foran Syddøren, Taarn i Vest, Kapel foran Norddøren og et Sakristi paa Korets Nordside. Orienteringen har Afvigelse til Syd.

Af det *romanske Anlæg* staar nu kun Skibets Langmure, der er bygget af veltilhugne *Kridtkvadre* i regelmæssige Skifter paa 10—20 cm's Højde; Kvad-

K. W. 1946

Fig. 3. Ølsemagle. Sakristiets Gavl
(S. 1260).

K. W. 1946

Fig. 4. Ølsemagle. Nordkappellets Gavl
(S. 1260).

rene bærer Spor efter Skarøkse og har baade ud- og indvendig været dækket af et groft Pudslag. Den romanske Murhøjde er ca. 4,4 m over Teræn, Vest for Yaabenhuset.

Ved en Udgravning⁵ 1943 konstateredes Dele af Fundamenterne for Triumfmuren og det romanske *†Kors* Flankemure, der ligesom Skibet har været af Kridt. Enkelte Kvadre in situ viste, at Korets Bredde har været den almindelige, idet dets Ydermure har flugtet med Skibets Vægge.

Af oprindelige Aabninger er kun bevaret et Vindue, der ses over Hvælvene, midt i Skibets Sydmur; det er ca. 58 cm bredt indvendig og ca. 20 cm i Lysningen, hvor den gamle Egeramme sidder paa Plads. Paa det tilsvarende Sted i Nordmuren spores intet Vindue, og det er muligt, at det lille Skib ikke har haft flere Vinduer. Over Hvælvene ligger endnu to Egetræsbjælker med talrige Sømspor paa Undersiden og Udskaaringer for Tagværk af almindelig romansk Type.

Ændringer og Tilføjelser. O. 1300 blev *Skibet* dækket med to Fag *Krydshvælv*, som er Helstens forneden og hviler paa dobbeltfalsede Vægpillær med Kragbaand, der bestaar af en skiftehøj Rundstav under et almindeligt skraafaset Led. Ribberne, der nederst ender i to kantstillede Skifter under et affaset Led, er Halvsten brede, Gjord- og Skjoldbuer Helstens, de øst-vestgaaende spidse, de nord-sydgaaende næsten runde; i Østfaget markeres Kapperne nedre Kanter af Rundstave. De kun svagt indskaarne Hvælv er ringmurede, af en ret lille, meget rød og ret daarligt brændt Sten (25,5-26 x 11,5 x 8 cm); oprindelig Lommeudfyldning. Det øverste af Kapperne, Overribber og den uregelmæssige Topforstærkning, der hovedsagelig er muret af en stor, gulladen, meget haardtbrændt Sten (29 x 14—14,5 x 7,5—8 cm), er sekundære. I Vesthvælvets vestre Kappes Sydsvikkel ses en stor, firkantet Aabning tilmuret med smaa, gule Sten. Samtidig med Hvælvslagningen er

Skibets Langmure blevet forhøjet med et ca. 30 cm højt Skifte af Kridtsten svarende til den tre Skifter høje Munkestensgesims.

Om den næste Ændring er Nedrivning af det romanske Kor og Opførelse af Østforlængelsen, eller om Vestforlængelsen er ældst, er usikkert, idet Murværk og Hvælv er ret ens, og begge Afsnit tilhører Tiden omkring 1400.

Efter Nedrivningen af det romanske Kor og Triumfmuren opførtes *Østforlængelsen* i samme Højde og Bredde som Skibet. Murene er af Kridtkvadre i lige gennemløbende Skifter af vidt forskellig Højde, Overvæggenes øverste Del saavel som Taggavlen dog af Munkesten; de udglattede Fuger er midtridsede. Gesimsen svarer til det romanske Skibs og er af Munkesten. Østgavlen har over et Savskifte i Gesimshøjde tre lige høje, spidsbuede Blændinger og ni Kamtakker; i hver af de to yderste Blændinger er der en lille, retkantet Glug. Kun Østvinduet er bevaret, som indvendig Niche, raat fyldt med Kridtsten og Brokker; det er smiget og rundbuet, muret af delvis smighugne Kridtkvadre og ellers formet i Puds; det maaler indvendig 163 x 103 cm, i Lysningen 122 x ca. 40 og udvendig 142 x ca. 73. Det Indre dækkes af en samtidig Krydshvælving, der hviler paa dobbeltfalsede Piller og mod Syd, Øst og Nord Helstens spidse Skjoldbuer; mod Skibet er der Forlæg til en Helstens Gjordbue, men Hvælvet hviler her paa Skibets østre Skjoldbue; Ribberne er Halvsten brede, Kapperne kun svagt puklede; lette Halvstens Overribber, paa den nederste Del dog muret vekselvis af rulskiftestillede Løbere og to Bindere; kvadratisk Topforstærkning.

Vestforlængelsen, der omfatter eet Fag, er efter Nedrivningen af den romanske Vestgavl opført af Kridtkvadre og Munkesten; udvendig og forneden i det Indre er der udelukkende anvendt Kridt, og over Hvælvene ses kun Tegl; Fugerne er udglattede. Gesimsen er som Korets. Vestgavlen blev nedbrudt ved Opførelsen af Taarnet. Hvælvingen svarer i det hele til Østforlængelsens, men er indbygget i Væggene.

Vaabenhuset foran Syddøren, sikkert opført o. 1450, og af Munkesten i Munkeskifte over Syld af ret smaa Kampesten. Flankemurene har Bloktandgesims, og Gavlen over et Savskifte, der er hævet nogle Skifter over Bloktandgesimsen, tre Højblændinger, tvedelt af en kort Hængestav, afdækket med Spærstik og kronet af en Rude. Der er Spor efter syv Kamtakker. Senere i Middelalderen er Vaabenhuset blevet *forhøjet* med ca. 15 Skifter; de forhøjede Flankemure har ligeledes Bloktandgesims, og Gavlen syv Kamtakker. Dør og Vinduer er moderne; det Indre har fladt, gipset Loft.

Taarnet, vel fra 1400'ernes senere Del, er opført af Kridtkvadre og Munkesten over en Syld af meget store Kampesten. Ved denne Lejlighed fjernedes som nævnt Vestforlængelsens Taggavl. I de ydre Mure er der op til Skibets Gesims næsten udelukkende anvendt Kridt, men herover skifter Kridt- og

Fig. 5. Ølsemagle. Indre, set mod Øst.

Munkestensbælter regelmæssigt. Indvendig er Murværket af Kridt til Mellemstokværkets Loft og herfra hovedsagelig af Tegl, dog med enkelte Kridtbælter og spredte Kridtsten; Gavlene er helt af Munkesten. I Mellemstokværket findes talrige Kridtkvadre med Sildebensbehugning, Skraastreger og Krydsskraving foruden senere indskaarne Bomærker og Navne.

Taarnrummet, fra hvilket der er brudt en spidsbuet Arkade gennem Vestforlængelsens Gavlmur, har haft et bredt, næsten rundbuet Vindue i Syd, nu tilmuret med moderne Munkesten. Det enkle Krydshvælv har kun Skjoldbue mod Øst; Kapperne er svagt puklede, og i hver af de fire Svikler er som Trækanaler indsat to sammenlagte Munketagsten. Overribberne er lette med Trinsten, men noget varierende muret, idet de i Sydøst er Helstens med Trin af Løbere, de øvrige Steder kun Halvstens med Trin dels af Løbere paa Fladen, dels af Bindere og dels rulskiftestillede Løbere. Trappehuset i Syd er udvendig af Kridtkvadre og Munkesten, indvendig helt af Munkesten, løbermuret med bredt udstrøgne Fuger. Det har Bloktandgesims og fladbuet Under- og Overdør; Spindelen er rektantet, og Loftet bestaar af fladbuede, udkragede

Binderstik. Mellemstokværket har haft en lavtsiddende, firkantet, nu tilmuret Aabning i Nordmuren; Adgangen til Skibets Loft er moderne. Klokkestokværket har mod Nord eet, mod de andre Sider to tætsiddende ud- og indvendig falsede, fladbuede Glamhuller. Langmurenes Bloktandgesims er stærkt fornyet; hver af Gavlene har 11 Kamtakker og 11 aftrappede Høj blændinger, den midterste tvillingdelt af en Halvstens Stav.

Nordkapellet, der næppe er meget yngre end Taarnet, er over en lidet fremspringende Kampestenssyld opført af Munkesten foran Skibets Norddør; der ses mange mørkbrændte Bindere, men intet Tilløb til Mønstermuring. Alle gamle Stik er muret af vekselvis røde og sorte Sten. Skævt over den 1891 brudte Norddør sidder et lille, uregelmæssigt rundbuet, falset Yindue, der staar som udvendig Blænding; Flankemurenes store, spidsbuede Vinduer er nye. Langmurene har Bloktandgesims. I Gavlen (Fig. 4) er der syv spidsbuede Høj blændinger, den midterste tvillingdelt af en Halvstens Stav, og syv Kamtakker; den brede Toptinde kronet af endnu en lille Kamtak med korsformet Glug. Det Indre stod i Forbindelse med Skibet ved en spidsbuet Arkade, som tilmuredes 1891, da »Korsfløjen« indrettedes til Ligkapel. Rummet, hvis tre Vægge har spidsbuede, skjoldbuelignende Spareblændinger, dækkes af et simpelt Krydshvælv; det dybt indskaarne Hvælv har Helstens, rulskeftemurede Overribber.

Sakristiet paa Østforlængelsens Nordside er opført i Begyndelsen af 1500'rne, af Munkesten over en kraftigt fremspringende Syld. Mod Øst og Nord har der været et fladrundbuet, falset Vindue med Prydskifte af lige Løbere; det østre er nu tilmuret og det nordre delvis slugt af et nyt, laveresiddende, spidsbuet Vindue. Flankemurene har dobbelt Savskiftegesims med modvendte Tænder. Gavlen (Fig. 3) er etagedelt og har nederst mellem to Savskifter en Række aftrappede Høj blændinger og herover syv stigende Høj blændinger af samme Art; svarende hertil kronet Gavlen af syv Kamtakker. Det Indre, der staar i Forbindelse med Koret ved en i ny Tid ændret Dør, dækkes af et Krydshvælv, hvis Halvstens Ribber er spidst affasede forneden. Paa Oversiden er Kapperne ret flade; Overribberne er af uregelmæssige Kridtkvadere.

Langhuset staar nu gulkalket, Tilbygningerne, Østforlængelsens Taggavl og Langhusets Gesimser i blank Mur, og alle Blændingerne har pudset Bund. Alle aabne Vinduer er moderne med gotiserende Støbejernsrammer. Langhusets Tagværker er alle middelalderlige, af Eg, Krydsbaandstype, med tydeligt Skel mellem de enkelte Bygningsafsnit; over det romanske Skib og Vestforlængelsen med øksehugne Stregnumre, over Østforlængelsen med Hultjernsnumre. Tagværkerne over Taarn, Kapel og Sakristi er ligeledes middelalderlige, af Eg, Dragerstolstype; Vaabenhusets Tagværk er omsat og stærkt fornyet. Alle Tagflader er hængt med Vingetegl, Kamtakkerne med moderne Munketegl.

Fig. 6. Ølsemagle. Altertavle (S. 1261).

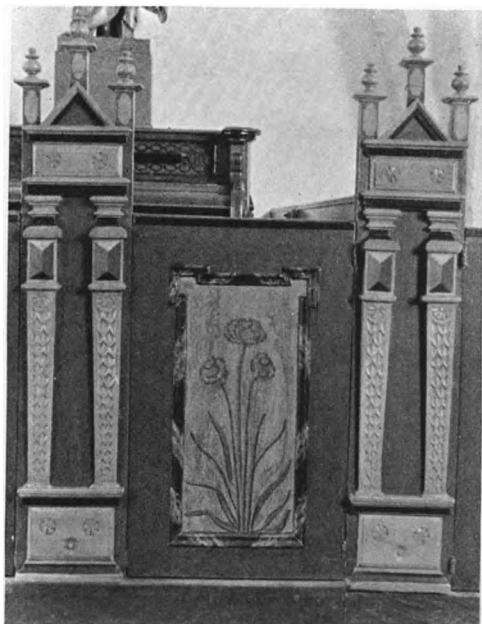
K. W. 1946

INVENTAR

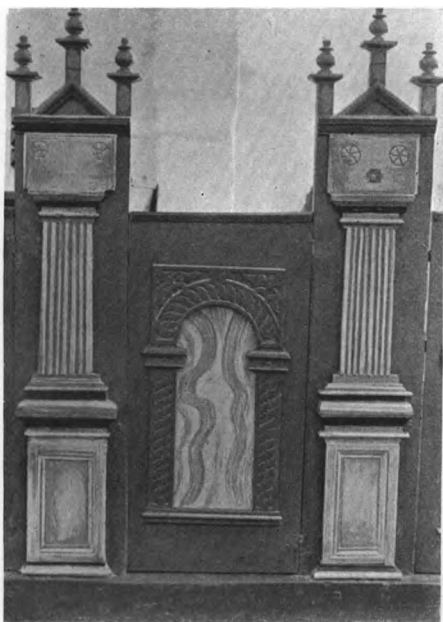
Alterbordet er moderne, af Træ. 1852 blev Alteret med Fod og Altertavle nedtaget for at omgøres og udvides. (Synsprotokol).

†*Alterklæder*. 1) Nævnt 1671, af Damask med Silkefrynser (Rgsk.) 2) 1821, af sort Fløjls med Broderi (Synsforretning).

Altertavle (Fig. 6) i Renaissance, fra o. 1600, Firsøjletype med kvartrund Baldakin. De fire glatte Storsøjler med korintiske Kapitæler og tørre Kassetteværksprydbælter om en Cirkelkartouche med Blomst deler Storstykket i et bredt Storfelt og smalle, etagedelte Sidefelter, alle med Arkader. Storfeltets Arkade har Fyldingspilastre med Profilkapitæler, et Postament med kartouche-indfattet Ædelstensbosse og bosseret Kassetteværk i Bueslaget; i Buevinklerne Englehoveder. Sidefelternes fire Arkader er ens, med Profilkapitæler og enkelt profileret, omløbende Rammeværk; i Buevinklerne symmetriske Ornamente med Volutter. Storvingerne, der foroven ender i et Profilhoved med Klæde om Halsen og forneden nu afsluttes af en flad, hulet Konsol, løber ud i store Volutter; paa den øverste sidder der en Ørn med Hængeklæde i Næbbet. Midtpartiet optages af en halv Kartouche, der omfatter et halvt Diademhoved,

K.W. 1946

K. W. 1946

Fig. 7—8. Ølsemagle. Stolestader (S. 1264).

og iøvrigt Draperier og Frugtbundter. Paa de glatte Postamentfremspring sidder Diademhoveder, mens de tilsvarende Frisefremspring har langagtige Kerubhoveder. Over den flade, forkrøppede Gesimsliste med Profiltandsnit hvælver Baldakinen sig, delt af fire skarpt profilerede Lister. Frisen har kannelerede Krumknægte, under hvilke der hænger fornyede Englehoveder. Kartoucheagtigt Topstykke med Hvirvelsol, flankeret af Volutter. Tavlen blev hovedindsat 1943⁶. De gamle Renaissancefarver, der kun delvis var bevaret, overmaledes med broget Staffering (Frakturindskrifter i Felterne), efter at en Egetræsaadring fra 1859 (tidligere malet Indskrift i Frisen) var fjernet, med delvis Bibeholdelse af en Restaurering fra 1831, hvilket Aarstal endnu læses i Storstykkets søndre Frisefelt. Paa Sydsiden læses, løst indridset og nu overmalet, en Malersignatur: Magnus Jacobi 1658 den 8. April. — En Gipsfigur af Thorvaldsens Kristus, der tidligere var opstillet foran Storfeltet, er nu anbragt i Skibet bag Harmoniet.

Altersølv. *Kalk* stemplet med Københavns Byvaaben 1732, nu 23 cm høj. Den seksstungede Fod af vanlig barok Form hviler paa en bred Fodplade af samme Form, Skaftet er sekskantet, Knoppen midtdelt med tætstillede, brede Vulster; stort Bæger, stemplet: Michelsen, med Sofie Magdalenes kronede Spejlmonogram; paa Fodpladen Mesterstempel for Nicolai Junge 1725 (Bøje 330). *Dysken*, der er samtidig med Bægeret, har profileret Kant, graveret Cirkelkors og samme Spejlmonogram og Mesterstempel som Bægeret; under Bunden

graveret Skriveskrift: »Tilhører Ølsemagle Kirke 1852«.

Oblatæske af Nysølv.

Sygekalk, stemplet med Københavns By vaaben 1744, med rund Fod og Knop; tilhørende Yinbeholder. **Disk** med Cirkelkors. Alle Dele har Mestermærke for A. F. Holting 1740 (se Bøje S. 66).

Alterstager, gotiske, 47,5 cm høje, hvilende paa tre Dyrepoter, med blødt profileret Fod- og Lyseskaal og tre store, flade Ringe om Cylinderskafet ledsaget af Smaarundstave.

†**Røgelsekar** anskaffedes 1617 for 20 Skilling (Rgsk.).

Lysestikker af Sølv, stemplet med Københavns Byvaaben 1716 og ganske svarende til den i Højelse (S. 1248), med samme Indskrift og Stempler.

Døbefont, unggotisk, fra o. 1300, af gotlandsk Kalksten⁷. Den flade, halvkugleagtige Kumme, 101 cm i Tvm., har 5 cm under Randen en Bort af smaa Diamantkvadre og herunder 12 indristede, rundbuede Arkader, der under Bueslaget er trekløverformede; i Rundbuernes Sammenstød er der Akantusblade. I Modsætning til Ejbyfonten (S. 1218) er Arkaderne tomme. Det korte Gylinderskaf har ved Overgangen til Kummen en flad Rundstav. I Taarnrummet.

Daabsfad. 1) 1619, af Tin, 87 cm i Tvm., med indgraveret Roset i Bunden og ellers glat. Paa Randen tre Stempler: en kronet Rose, hvori indgaar Initialen N (den anden er forsvunden) og to ens Bomærker flankeret af Initialerne M P, Mestermærke for Mikkel Kandestøber i Køge, som ifølge Regnskabet leverede Fadet. Ret lappet.

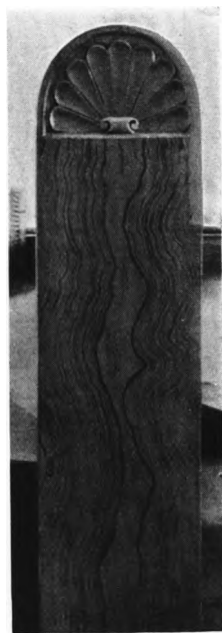
2) 1550—75, af sydtysk Arbejde, 59 cm i Tvm., med Bebudelsen omgivet af to Minuskelringe. Paa Randen Hjort-og-Hund-Frise; her er desuden et Monogram sammensat af Bogstaverne H I W samt en yngre Indskrift med Kursiv: »Johanna Lauridz Datter Leend salig Peiter Eylersens Holm gifved dette Døbefad til Ølsemagle Kirke 1740«.

†**Daabsfad**. 1671 nævnes et gammelt, ubrugeligt Tinfad i Fonten (sikkert det nuværende), et nyt, ligeledes af Tin, anskaffedes samme Aar (Rgsk.).

Daabskande i Empireform, af Tin, den i Amtet hyppigt forekommende Type med Hank af to sammensnoede Slang.

Fontelaag svarende til Kagstrup fra 1656 (S. 1072) og sikkert som dette gjort af Laurids Nielsen Snedker i Roskilde, der omtales i Regnskabet 1657. Graamalet paa Oversiden, egetræsaadret paa Undersiden.

Fonte- eller **Vievandskumme**, middelalderlig, af Granit, uregelmæssig cylinderformet med konisk Underdel, uden Afløb. Tvm. 63—67 cm. I Yaaben-

K. W. 1946

Fig. 9. Ølsemagle.
Stolestadegavl
(S. 1264).

L. Rasmussen, Havdrup, fot.

Fig. 10. Ølsemagle. Moderne Skab med Ung- Kridtgrund, blaåt, Guld Og LegemS-
renaissance-Fyldinger (S. 1265).

huset, hvortil den er flyttet fra en privat Have.

*Korbuekrucifiks, sengotisk, o. 1450—1500. Figuren, der er 136 cm høj, har Turbankrone, bølget Haar og Skæg, markeret Brystkasse, stramt Lænde-klæde med Snip i Midten og ved højre Side, og overlagte Fødder; Armene mangler. Korstræet, hvis Profil er den vanlige sengotiske, har lille Glorieskive og ender i Firpas med Relieffer af Evangelisttegnene. Spor af Farver paa tyk

farve> j Nationalmuseet.

Prædikestol, »forfærdiget af Snedker Svenene Pedersen og Sørlander Kiøge den 13de marts 1820 paa A. Hansens verksted; faaet i arbeids Løn 50 rd.« Indskriften staar skrevet med Blyant under Stolens Bund⁸. Den enkle og renliniede Stol har fem Fag med profilerede Fyldinger, Profillister om de gennemløbende Frise- og Postamentfelter, hulet Kræmmerhusbaldakin paa ottesidet Fodstolpe. Samtidig Opgang med to Fyldinger og samtidig Himmel af Form som Stolen med listeindrammet, ottesidet Felt paa Undersiden. Stafferingen er fra 1943.

Stolestader. Der er i Kirken gamle Stader af tre forskellige Typer, alle fra 1600'rne, 15 med dobbelte Skælpilastre (Fig. 7), 15 med enkelt riflet Pilaster (Fig. 8) samt 14 Palmetgavle (Fig. 9), de sidste i Taarnrummet og uden Døre. Den første Type, de østligste Stader, har over et fælles Postamentfelt, der nu i alle Tilfælde er skaaret af nyt (med Type 2's Frisefelter som Forbillede), to nedad smalnende Halspilastre med skællagte Blade og øverst paa Skaftet en halv Roset; det glatte Bryst har muligvis været prydet med en stor Bosse, Profilkapitælerne er alle nye ligesom det fælles Frisefelt, der foroven og forneden begrænses af Profillister. Gavlplankerne krones af en lille Trekantgavl med firkantede Top- og Fodspir, hvis drejede Kugletoppe alle er nye. Dørene har Profilfyldinger, tre rektangulære, de øvrige med hammeragtige Udvidelser foroven. De følgende 15 Stader har Plads mellem Indgangsdørene og Taarnrummet. Gavlene har her over et højt Postament med profileret Fylding en bred, riflet Pilaster med kraftig, profileret Base og enkel Profilkapitæl, der bærer det paasatte Frisestykke, i hvilket der er skaaret to Karvesnitrosetter og en Blomsterroset. Over en profileret Gesimsliste krones Plankerne af en lille Trekantgavl med Fod- og Topspir som Type 1. En *Gavl af denne Type findes i Køge Museum. Dørene har dels enkle Profilfyldinger,

K. W. 1946

K. W. 1946

Fig. 11—12. Ølsemagle. Hjørnefelter paa Peder Hansens Gravsten, død 1654 (S. 1265).

dels — i syv Tilfælde — Arkader med Profilkapitæler, Slingbaand i Pilastre og Bueslag samt symmetriske Bladornamenter i Buevinklerne. Arkaderne er af forskellig Højde og Bredde.

Gavlplankerne i Taarnet er glatte, og med en Palmet skaaret øverst i den halvrunde Afslutning. Stafferingen er graa og lyst egetræsaadret med rød Marmorering. Ved Istandsættelsen fremdroges i de østligste Staders Dørfyldinger samt i Fyldingerne i det dertilhørende Indgangspanel store, barokke Blomster paa lysgul Bund med rødlig Marmorering, og det er denne der er efterlignet paa de andre Stader.

I et moderne *Skab* (Fig. 10) er indsat tre Stolestadegavle i Ung-Renaissance, hver med to Fyldinger: foroven smaa, rundbuede med »Landsknægt«-Buster, forneden rektangulære med fint skaarne Akantusornamenter, i den ene Fylding i Forbindelse med en Maske, i den anden med en Vase. Var tidligere i Privateje.

Pengetavle fra 1600'rne, delvis itubrudt; paa Opstanderen er skaaret en Solsikke, der ender i en lillieagtig Figur. Stafferet med rødt og Guld.

Klokker. 1) O. 1300—50, støbt af Frederik. Spejlvendt Majuskelindskrift: »Fredericus«. Tvm. 66 cm (Uldall 25).

2) 1747. Versaler mellem Bladfriser: »Me fecit Johan Barthold Holtzman Hafnie anno 1747. Soli Deo gloria« (»Gud alene Æren«). Tvm. 101 cm.

†*Klokker.* Ved Klokkeskatten 1528 afleveredes en Klokke og 1602 endnu een⁹.

Klokestol af Eg til to Klokker med indskaaret Anno 1747 I A P F.

GRAVMINDER

Gravsten. O. 1654. Peder Hansen, i 12 Aar Hjælpepræst i Gadstrup og Syv, derpaa i 23 Aar i Ølsemagle og Lellinge, gift med Maria Markusdatter (to

Sønner, to Døtre), død 1654, 64 Aar gammel. Gotlandsk Kalksten, 187 x 115 cm. Latinsk Indskrift med fordybede Versaler og i Hjørnerne Cirkler med Evangelisttegnene (Fig. 11—12). I Sakristiet.

KILDER OG HENVISNINGER

Regnskaber 1616—19 (RA), 1616—72 (LA). — Synsprotokoller 1812—19, 1820—22, 1823—43, 1844—77, 1870—95 (LA). — Museumsindberetninger af C. M. Smidt og M. Mackeprang 1902. Revideret af E. Moltke, Elna Møller og Kirsten Weber-Andersen 1946.

¹ Wiberg: Dansk Præstehistorie III, 662, sml. Rørdam: Danske Kirkelove I, 434.

² Stiftsbogen 1567 (LA) nævner som i de øvrige Tilfælde, hvor Kronen havde Jus patronatus, intet om dette Forhold, men anfører en Præstegaard i Ølsemagle; se ogsaa D. Kane. Fortegnelse over Kirker og Sogne kald 1630 (—1702) (RA). ³ Kronens Skøder III, 14 f. Jus vocandi var ikke indbefattet i Overdragelsen, da Præstekaldet siges at være perpetueret til Sognepræsten i Køge. ⁴ A. Petersen: Vallø og Omegn S. 269f. ⁵ Udgravningen foranledigedes af Billedskærer Borre, Havdrup, som under Arbejde med Kirkens Stoleværk var stødt paa Fundamentstenene. ⁶ Af Billedskærer Borre og Maler Erik Petersen. ⁷ Mackeprang: Døbefonte S. 397. ⁸ Meddelt af Billedskærer Borre; Kalke i NM. ⁹ AarbKbh. 1917. S. 35.

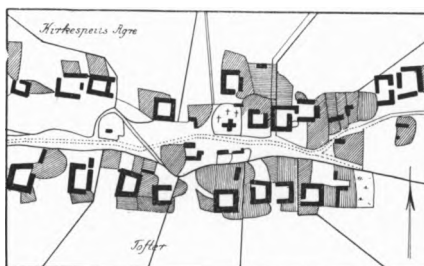

Fig. 13. Ølsemagle 1798.